

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი

ბრძანება N 2-1705

29/12/2021

ქ. თბილისი

ქობულეთის მუნიციპალიტეტში, დაბა ოჩხამურში სს „აჭარის წყლის ალიანსის“ ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობისა (N 3) და საკანალიზაციო სისტემის მოწყობასა და ექსპლუატაციაზე სკრინინგის გადაწყვეტილების შესახებ

სს „აჭარის წყლის ალიანსის“ მიერ გზშ-ის ჩატარების საჭიროების დადგენის მიზნით, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში წარმოდგენილია ქობულეთის მუნიციპალიტეტში, დაბა ოჩხამურში ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობისა და საკანალიზაციო სისტემის მოწყობისა და ექსპლუატაციის სკრინინგის განცხადება.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, პროექტის განხორციელება დაგეგმილია ქობულეთის მუნიციპალიტეტში, დაბა ოჩხამურის ტერიტორიაზე, სახელმწიფოს კუთვნილ, 7960 მ² ფართობის სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთზე (ს/კ: 20.37.02.420). საპროექტო ტერიტორიის GPS კოორდინატებია X – 735638; Y – 4637283. საპროექტო ნაკვეთს ჩრდილოეთითა და დასავლეთით ესაზღვრება საავტომობილო გზები, ხოლო აღმოსავლეთით წარმოდგენილია სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთები. დოკუმენტის თანახმად, უახლოესი საცხოვრებელი სახლი უშუალოდ გამწმენდის განთავსების ტერიტორიიდან დაშორებულია დაახლოებით 85 მ-ით.

სკრინინგის განცხადების მიხედვით, პროექტის ფარგლებში გათვალისწინებულია ხელოვნური ტბორებით ფიტოგაწმენდის ტექნოლოგიის გამოყენება და ე.წ. „აშენებული ჭაობის“ (CW – Constructed Wetland) ტიპის გამწმენდი ნაგებობისა და 1100 მ. სიგრძის საკანალიზაციო ქსელის მოწყობა. გამწმენდი ნაგებობისათვის გათვალისწინებულია საპროექტო ნაკვეთის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში 3 ერთნაირი ზომის (250 მ²) CW უჯრედის განთავსება, ზედაპირის საერთო ფართობით 750 მ². საპროექტო ნაგებობის სიმძლავრე იქნება 750 მოსახლის ეკვივალენტი 50. ობიექტი მოემსახურება დაბა ოჩხამურის ≈7 ჰა ფართობის განაშენიანებულ ტერიტორიებს. ჩამდინარე წყლების გაწმენდა გათვლილია 90 მ³/დღ კანალიზაციის სიმძლავრეზე.

სკრინინგის განცხადებაში აღნიშნულია, რომ საპროექტო ნაგებობაში ჩამდინარე წყლები გაივლის ოთხ ძირითად ეტაპს: წინასწარ გაწმენდას (მექანიკური ფილტრი); CW უჯრედების კვების სისტემას (ტუმბოების გარეშე) CW უჯრედებს (სადაც მიმდინარეობს წმენდის ძირითადი პროცესი) და ჩამდინარე წყლების გამსვლელ კამერას. დოკუმენტის თანახმად, CW უჯრედებში ჩამდინარე წყლებისგან დამაბინძურებლების მოცილებისას მიმდინარეობს ფიზიკური, ქიმიური და ბიოლოგიური გარდაქმნის პროცესები.

დოკუმენტის მიხედვით, CW უჯრედებს წინ გააჩნია გისოსებით აღჭურვილი წყლის მიძღები და კვების სტრუქტურა, სადაც თავდაპირველად ხდება წყლის წინასწარი

დამუშავება. ადგილობრივი რელიეფი იძლევა საშუალებას, რომ შემომავალი წყლის გადანაწილება მოხდეს უჯრედებში თვითდინებით, ტუმბოების გამოყენების გარეშე. კვების სტრუქტურა წარმოადგენს მარტივ, ავტომატურ სიფონურ სისტემას, რომელიც დამზადებული იქნება სამი 90°-ანი მუხლისაგან, რომლებიც ჩაისმება ფსკერის ფილაში. თითოეული მუხლი გათვალისწინებული იქნება თითო მოედნისთვის. სიფონური სისტემიდან CW უჯრედებში წყალი მიწოდებული იქნება მიწისქვეშა მილსადენებით. ობიექტზე გაწმენდილი წყლები შეგროვდება გამსვლელი კამერის მეშვეობით. წყალჩაშვების წერტილისკენ წყლის გაყვანა მოხდება თვითდინებით.

გამწმენდი ნაგებობიდან გაწმენდილი წყლის გაყვანა გათვალისწინებულია მიწისქვეშა მილსადენის საშუალებით. წყალჩაშვება მოხდება ნაკვეთის ჩრდილოეთით, ნაკვეთიდან დაახლოებით 30 მეტრით დაშორებით გამავალ მცირე ზომის უსახელო მდინარეში. წყალჩაშვების წერტილის კოორდინატებია: X – 735643; Y – 4637309.

საპროექტო საკანალიზაციო ქსელი მოეწყობა გამწმენდი ნაგებობის სამხრეთით და თვითდინებით დაუკავშირდება გამწმენდ ნაგებობას. ქსელის საერთო სიგრძე იქნება 1100 მ და მოწყობილი იქნება 110 მმ დიამეტრის მილებით. მილები დამზადებული იქნება პოლიპროპილენისაგან და განთავსდება 2 მეტრამდე სიღრმეზე, 1 მეტრის სიგანის თხრილში. ქსელზე მოწყობილი იქნება 58 ჭა, რომელთა დიამეტრები იქნება 300, 400, 600 და 1 000 მმ.

პროექტით გათვალისწინებული სამშენებლო სამუშაოების სავარაუდო ხანგრძლივობა დაახლოებით 1 წელიწადს შეადგენს. აღნიშნულ ეტაპზე მოეწყობა საძირკვლები, შესრულდება რკინაბეტონის სამუშაოები, მოეწყობა CW უჯრედები, ხოლო შემდგომ ტერიტორია დასუფთავდება და განხორციელდება რეკულტივაციისა და კეთილმოწყობის სამუშაოები. სკრინინგის განცხადების თანახმად, CW უჯრედების ფსკერზე განთავსდება გეომემბრანა და განხორციელდება მილსადენების ქსელის მონტაჟი. შემდგომ 20-60 მმ ფრაქციის მასალით მოეწყობა 25 სმ სისქის სადრენაჟო ფენა, რომელზეც განთავსდება 5-15 მმ ფრაქციის მასალის 10 სმ სისქის შუალედური ფენა. შუალედური ფენის შემდგომ მოეწყობა 2-16 მმ ფრაქციის მასალის 45 სმ სისქის ზედა ფენა, რომელზეც განხორციელდება ენდემური სახეობის ლერწმის გაშენება (9 ერთ/მ²-ზე).

საკანალიზაციო ქსელის მოწყობის სამუშაოებისას, თავდაპირველად, განხორციელდება ძველი ქსელისა და ჭების დემონტაჟი და ნარჩენების გატანა, შემდგომ მოხდება საკანალიზაციო ქსელის მილების ჩალაგება, სახლების დაერთება და სამშენებლო სამუშაოებით გამოწვეული დაზიანებების აღდგენა. სკრინინგის განცხადების მიხედვით, მიწის სამუშაოებისას ამოღებული მასალა, ვარგისიანობის შემთხვევაში, გამოყენებული იქნება თხრილების შესავსებად, ხოლო ზედმეტი მასალა განთავსებული იქნება ადგილობრივ ხელისუფლებასთან შეთანხმებით.

დოკუმენტის თანახმად, გამწმენდი ნაგებობისა და საკანალიზაციო ქსელის მშენებლობის ეტაპზე დასაქმებული იქნება დაახლოებით 30 ადამიანი. საპროექტო ნაკვეთზე განთავსდება მცირე ზომის სასაწყობე მეურნეობები. პროექტის მასშტაბიდან გამომდინარე, არ იგეგმება მსხვილი სამშენებლო ბანაკის მოწყობა და ობიექტზე ბეტონის კვანძის ან სხვა ტიპის სტაციონარული ობიექტების განთავსება. მშენებლობისათვის საჭირო ბეტონი ტერიტორიაზე შემოტანილი იქნება ბეტონმზიდი მანქანებით ან დამზადდება ადგილზე, ხელით. მშენებლობის პროცესში საჭირო ინერტული მასალების შემოტანა განხორციელდება რეგიონში არსებული კარიერებიდან და სამსხვრევ-დამხარისხებელი საწარმოებიდან.

სკრინინგის განცხადების თანახმად, პროექტის ფარგლებში, მშენებლობის ეტაპზე, წყლის გამოყენება დაგეგმილია, სასმელ-სამეურნეო დანიშნულებით და საჭიროების შემთხვევაში, მშრალი და ქარიანი ამინდის პირობებში, გრუნტით დაფარული ზედაპირების მოსარწყავად. დოკუმენტის თანახმად, ტექნიკური დანიშნულებით, წლის განმავლობაში დაგეგმილია დაახლოებით 50-75 მ³ წყლის გამოყენება, რისთვისაც წყალაღება განხორციელდება მიმდებარე დასახლებული პუნქტების წყალმომარაგების ქსელიდან. სამშენებლო მოედანზე მოწყობილი იქნება სამარაგო რეზერვუარი, რომელიც პერიოდულად შეივსება ავტოცისტერნების საშუალებით.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, პროექტის განხორციელების ეტაპზე, ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედება მოსალოდნელია ავტოტრანსპორტისა და სამშენებლო ტექნიკის ექსპლუატაციის შედეგად. დოკუმენტის თანახმად, სამშენებლო ტერიტორიიდან მოსახლეობის დაშორების მანძილი მცირეა, აგრეთვე, მასალებისა და კონსტრუქციების ტრანსპორტირების დერეფანი გაივლის დასახლებულ პუნქტებში, თუმცა მოსახლეობაზე ზემოქმედება არ იქნება მნიშვნელოვანი. აღნიშნული საკითხი საჭიროებს დამატებით შესწავლას და დასაბუთებას.

სკრინინგის განცხადების მიხედვით, სუნის გავრცელების წყაროდ შეიძლება ჩაითვალოს CW უჯრედების წინ მოწყობილი მიმღები და კვების კამერა. დოკუმენტის თანახმად, ხმაურისა და სუნის გავრცელების შემცირების მიზნით, აღნიშნული კამერა იქნება დახურული ტიპის. ხოლო საკანალიზაციო ქსელის ექსპლუატაციისას, ნორმალური ოპერირების პირობებში, სუნის გავრცელებას ადგილი ექნება, სასენიზაციო მანქანების საშუალებით, სექტიკური ავზებისა და ჭების ამოსუფთავების პროცესში. შესაბამისად, საპროექტო ტერიტორიის უახლოეს საცხოვრებელ სახლთან დაშორებისა და საქმიანობის სპეციფიკის გათვალისწინებით, სუნის გავრცელებისა და მისგან გამომდინარე ზემოქმედების საკითხები საჭიროებს დამატებით შესწავლას.

დოკუმენტის თანახმად, საპროექტო სამუშაოების განხორციელებისას ხმაურისა და ვიბრაციის გავრცელება დაკავშირებული იქნება სამშენებლო სამუშაოებთან. დოკუმენტში აღნიშნულია, რომ სამშენებლო სამუშაოების შესრულებისას გათვალისწინებული იქნება სხვადასხვა შემარბილებელი ღონისძიებები, ამასთან, ხმაურის წყაროები იქნება დროებითი ხასიათის. მხოლოდ დროის მოკლე მონაკვეთებში შესაძლებელია ადგილი ჰქონდეს ხმაურის დონეების მცირედით გადაჭარბებას. რაც შეეხება ექსპლუატაციის ეტაპს, როგორც აღინიშნა, ადგილობრივი რელიეფის გათვალისწინებით მიმღებ და გამსვლელ კამერებში ტუმბოების დამონტაჟება საჭირო არ არის - დაბინძურებული და გაწმენდილი წყლის მართვა მოხდება თვითდინებით. შესაბამისად, გამწმენდი ნაგებობის ტერიტორიაზე ხმაურის გამომწვევი მუდმივი წყაროები არ იარსებებს.

პროექტის მომზადების ეტაპზე განხორციელდა საპროექტო ტერიტორიის მიმდებარე არეალის ბოტანიკური და ზოოლოგიური კვლევები. დოკუმენტის თანახმად, გამწმენდი ნაგებობისა და კანალიზაციის მოწყობა და ექსპლუატაცია ბიომრავალფეროვნებაზე მნიშვნელოვან ზემოქმედებასთან დაკავშირებული არ იქნება.

პროექტის განხორციელებისას ნარჩენების წარმოქმნა მოსალოდნელია როგორც მშენებლობის, ისე - ექსპლუატაციის ეტაპზე. CW უჯრედების მოწყობისას მოსალოდნელია დაახლოებით 750 მ³, ხოლო საკანალიზაციო ქსელის მოწყობისას დაახლოებით 2200 მ³ გრუნტის ამოღება. დოკუმენტის თანახმად, ამოღებული გრუნტი დროებით დასაწყობდება CW უჯრედების განთავსების ადგილის მიმდებარედ, დაახლოებით 1,5-2,0 მ სიმაღლის გროვებად. გრუნტის უმეტესი ნაწილი (80-90%) გამოყენებული იქნება პროექტის მიზნებისთვის (ტერიტორიის ნიველირება, CW

უჯრედების გვერდების ამაღლება, და სხვა). დარჩენილი, დაახლოებით 10-20% (220-440 მ³) გაიტანება რეგიონში არსებულ სამშენებლო ნარჩენების ნაგავსაყრელზე, სადაც ასევე განხორციელდება ძველი საკანალიზაციო ინფრასტრუქტურის დემონტაჟისას წარმოქმნილი ნარჩენების გატანა. საყოფაცხოვრებო ნარჩენები გატანილი იქნება მუნიციპალურ ნაგავსაყრელზე, ხოლო სახიფათო ნარჩენები გადაეცემა შესაბამისი ნებართვის მქონე კომპანიას.

ექსპლუატაციის ეტაპზე წარმოქმნილი ნარჩენებიდან აღსანიშნავია ჩამდინარე წყლების მიმღებ კამერაში, გისოსებზე დაგროვილი მყარი მასალა, ასევე CW უჯრედებში დაგროვებული ლამი 15 მ³ (2-3 სმ სისქის). ფეკალური ლამი ასევე წარმოიქმნება პერიოდულად საკანალიზაციო ქსელის ჭების გასუფთავების პროცესში. სკრინინგის განცხადების თანახმად, გამწმენდი ნაგებობის მცირე წარმადობიდან და წარმოქმნილი ლამის მცირე მოცულობიდან გამომდინარე, ლამის მუდმივი მართვის საჭიროება არ არსებობს და საპროექტო ნაგებობისათვის ინდივიდუალური სალამე მოედნის მოწყობა არ იგეგმება. წარმოქმნილი ლამი გატანილი იქნება შესაბამისი ნებართვის მქონე სალამე მოედანზე. დოკუმენტში აგრეთვე აღნიშნულია, რომ წყლის წმენდის პროცესში წარმოქმნილი ლამი წარმოადგენს კომპოსტს და მისი გამოყენება ასევე შესაძლებელია სასუქის სახით. სკრინინგის განცხადებაში გაურკვეველია „ფეკალური ლამის“ სტატუსი და არ არის დაზუსტებული მისი შემდგომი მართვის ღონისძიებები, რაც საჭიროებს სათანადო შეფასებასა და დასაბუთებას.

სკრინინგის განცხადების თანახმად, ხელოვნური ჭაობის ტიპის გამწმენდი ნაგებობები გამოიყენება ნებისმიერ კლიმატურ ზონაში განლაგებული დასახლებული პუნქტების ჩამდინარე წყლების გამწმენდისთვის. თუმცა, ამ ტიპის ტექნოლოგიებში ძირითადი ადგილი უჭირავს ბიოლოგიურ რეაქციებს, რომელიც დაბალ ტემპერატურაზე განიცდის შენელებას და შესაბამისად მცირდება ჟანგბადის ბიოქიმიური მოთხოვნილება (ჟბმ) და საერთო აზოტის გაწმენდის შესაძლებლობა. სკრინინგის განცხადების თანახმად, ვინაიდან, საპროექტო გამწმენდი ნაგებობის განთავსება დაგეგმილია თბილი კლიმატის მქონე რეგიონში, CW უჯრედების გაყინვისა და გამწმენდში ბიოლოგიური რეაქციების შენელების ალბათობა მინიმალურია. ამასთან, დოკუმენტში აღნიშნულია, რომ გამწმენდის სარკის ზედაპირის ფართობის სიმცირიდან გამომდინარე, მიკროკლიმატის ცვლილების რისკები მინიმალურია. თუმცა, დოკუმენტში წარმოდგენილი არ არის გამწმენდის სხვადასხვა კლიმატურ/ტემპერატურულ რეჟიმზე ფუნქციონირების მაჩვენებლები და ეფექტურობა, რაც საჭიროებს დამატებით შესწავლას და შეფასებას.

იქიდან გამომდინარე, რომ პროექტში განხილული ჩამდინარე წყლის გაწმენდის ტექნოლოგია (ფიტო გაწმენდა ხელოვნური ტბორების გამოყენებით) საქართველოში ამ ეტაპზე არ გამოიყენება, მიზანშეწონილია, დაგეგმილი საქმიანობა დეტალურად იქნეს შესწავლილი და შეფასებული. ამასთან, საჭიროა წარმოდგენილ იქნეს ჩამდინარე საკანალიზაციო წყლების სრული ბიოლოგიური გაწმენდის მაჩვენებლების სათანადო დასაბუთება.

„გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-7 მუხლის მე-5 ნაწილის შესაბამისად, სკრინინგის განცხადება განთავსდა სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე და ქობულეთის მუნიციპალიტეტის მერიის საინფორმაციო დაფაზე. საზოგადოების მხრიდან აღნიშნულ საქმიანობასთან დაკავშირებით წერილობითი შენიშვნები და მოსაზრებები სამინისტროში არ ყოფილა წარმოდგენილი.

ყოველივე ზემოაღნიშნულის, გამწმენდი ნაგებობის სპეციფიკის, მდებარეობისა და მოსახლეობასთან დაშორების მანძილის (85 მეტრი) გათვალისწინებით, დგინდება, რომ

მოსალოდნელია, გარემოს სხვადასხვა კომპონენტებზე, მნიშვნელოვანი ზემოქმედება, რაც საჭიროებს დამატებით შესწავლას და შეფასებას.

ზემოაღნიშნული კრიტერიუმების გათვალისწინებით, „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-7 მუხლის მე-6 ნაწილის და ამავე კოდექსის II დანართის მე-9 პუნქტის 9.6 ქვეპუნქტისა და მე-10 პუნქტის 10.6 ქვეპუნქტის საფუძველზე,

ვბრძანებ:

1. მიღებულ იქნეს სკრინინგის გადაწყვეტილება, რომ ქობულეთის მუნიციპალიტეტში სს „აჭარის წყლის ალიანსის“ ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობისა (N3) და საკანალიზაციო სისტემის მოწყობა და ექსპლუატაცია **დაექვემდებაროს** გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას;
2. სს „აჭარის წყლის ალიანსი“ ვალდებულია „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-8 მუხლის შესაბამისად უზრუნველყოს სკოპინგის პროცედურის გავლა;
3. ბრძანება დაუყოვნებლივ გაეგზავნოს სს „აჭარის წყლის ალიანსს“;
4. ბრძანება ძალაში შევიდეს სს „აჭარის წყლის ალიანსის“ მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;
5. სკრინინგის გადაწყვეტილების გაცემიდან 5 დღის ვადაში აღნიშნული გადაწყვეტილება განთავსდეს სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე და ქობულეთის მუნიციპალიტეტის აღმასრულებელი ან/და წარმომადგენლობითი ორგანოს საინფორმაციო დაგაზე;
6. ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში (თბილისი, დ. აღმაშენებლის ხეივანი, მე-12 კმ N6) მხარის მიერ მისი ოფიციალური წესით გაცნობის დღიდან ერთი თვის ვადაში.

გიორგი ხანიშვილი

მინისტრის მოვალეობის შემსრულებელი

